

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Введено в дію наказом
від 10.09.2021 р.
№ 0202-1/442

Проректор
з науково-педагогічної роботи

Олександр ПОЛОВКО

Освітньо-професійна програма

«Економічна та соціальна географія»

Галузь знань 10 Природничі науки

Спеціальність 106 Географія

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Затверджено Вченою радою університету 30 серпня 2021 року, протокол № 9

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

1.1. Вчена рада факультету геології, географії, рекреації і туризму:
протокол № 8 від 30 серпня 2021 р.

Голова Вченої ради факультету Віліна ПЕРЕСАДЬКО

1.2. Науково-методична комісія факультету геології, географії, рекреації
і туризму:
протокол № 7 від 30 серпня 2021 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету Олександр ЖЕМЕРОВ

1.3. Кафедра соціально-економічної географії і регіоназнавства:
протокол № 11 від 30 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри Людмила НЕМЕЦЬ

1.4. Гарант освітньої програми Володимир РЕДІН

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання
Керівник робочої групи – Редін Володимир Іванович	доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства ХНУ імені В.Н. Каразіна	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства
Члени робочої групи		
Немець Людмила Миколаївна	професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства ХНУ імені В.Н. Каразіна	доктор географічних наук, професор кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства
Сегіда Катерина Юріївна	доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства	доктор географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства
Ключко Людмила Василівна	доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства ХНУ імені В.Н. Каразіна	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства
Носирев Олександр Олександрович	керівник ГО «Науково-дослідний інститут регіонального економічного розвитку»	кандидат географічних наук, доцент
Черномаз Павло Олексійович	начальник сектору перспективного розвитку ДП «Харківський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації»	кандидат географічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Кірюхін Олексій Михайлович	радник з питань транскордонного та міжнародного співробітництва Асоціації органів місцевого самоврядування Харківської області	кандидат геологічних наук
Гордієнко Дарина Григорівна	спеціаліст відділу освіти Великописарівської районної державної адміністрації Сумської області	
Філатов Владислав Михайлович	магістрант кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства ХНУ імені В.Н. Каразіна	

При розробці проекту Програми враховані вимоги:

1) Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 106 Географія, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 11.05.2021 р. № 519.

2) Професійного (их) стандарту _____
назва стандарту, власник/провайдер стандарту

3) Рекомендації професійної асоціації _____
назва

інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

4) Рекомендації провідного працедавця в галузі _____
назва

інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

Примітка – пп. 2-4 вказуються у випадку наявності

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (за наявності):

1. Профіль освітньої програми
«Економічна та соціальна географія» зі спеціальності 106 Географія

1 – Загальна інформація	
<i>Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації</i>	Магістр географії; економічна та соціальна географія
<i>Офіційна назва освітньої програми</i>	Економічна та соціальна географія
<i>Тип диплому та обсяг освітньої програми</i>	Одиничний, 90 кредитів ЄКТС, 1 рік 4 місяці (на основі диплома бакалавра)
<i>Наявність акредитації</i>	Акредитована у 2018 р. (рішення Акредитаційної комісії від 27 грудня 2018 р., протокол 133, наказ МОН України від 08.01.2019 р. № 13)
<i>Цикл/рівень</i>	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
<i>Передумови</i>	Наявність ступеня бакалавр, ОКР спеціаліст
<i>Мова(и) викладання</i>	Українська
<i>Термін дії освітньої програми</i>	2 роки
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	http://geo.karazin.ua/osvitni_programy/
2 – Мета освітньої програми	
Забезпечення фундаментальної теоретичної та практичної підготовки висококваліфікованих кадрів, які набувають глибоких знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького й інноваційного характеру у галузі економічної та соціальної географії, педагогіки та методики вищої освіти, здатності до самостійної діяльності в умовах вищих навчальних закладів різного рівня акредитації.	
3 – Характеристика освітньої програми	
<i>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</i>	10 Природничі науки 106 Географія
<i>Орієнтація освітньої програми</i>	Освітньо-професійна, дослідницько-прикладна. Забезпечує оволодіння комплексом загальних та фахових компетентностей, необхідних професіоналу-досліднику, які розширюють науковий світогляд і здібності до проведення методологічного аналізу й критичного розуміння досягнень сучасної економічної та соціальної географії, дозволяють створювати власну концепцію у науково-дослідницькій діяльності.
<i>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</i>	Повна вища освіта в галузі знань 10 Природничі науки із спеціальності 106 Географія. Високопрофесійна теоретична та практична підготовка з фундаментальних фахових знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького й інноваційного характеру в галузі економічної та соціальної географії та викладання географічних дисциплін у вищих, середніх загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладах. Ключові слова: економічна географія, соціальна географія.
<i>Особливості програми</i>	Програма комбінована (дослідницько-прикладна), посилена практична, геоінформаційна підготовка, можливе стажування на

	підприємствах та у закладах вищої освіти за кордоном
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>Придатність до працевлаштування</i>	Наукові дослідження та розробки; середня і вища освіта; державне управління. Географ, географ-економіст, фахівець з міського та районного планування, фахівець з розміщення продуктивних сил та регіональної економіки, науковий співробітник, вчитель середнього та спеціалізованого навчально-виховного закладу, викладач закладу вищої освіти
<i>Подальше навчання</i>	Продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) – 8-му кваліфікаційному рівні НРК, доступ до спеціалізованих досліджень у географічній науці. Набуття часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти, подальше підвищення кваліфікації за фахом
5 – Викладання та оцінювання	
<i>Викладання та навчання</i>	Навчання студентоцентроване, проблемно-орієнтоване, самонавчання, навчання на основі науково-дослідницької діяльності, навчання через науково-дослідницьку, виробничу та асистентську практики. Активні (проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиваючі) та пасивні (пояснювально-ілюстративні) технології та методи
<i>Оцінювання</i>	Чотирирівнева та дворівнева, 100-бальна система оцінювання через такі види контролю з накопиченням отриманих балів: <i>поточний</i> (усне та письмове опитування) контроль, проміжний (захист практичних, самостійних робіт), <i>підсумковий</i> (письмові екзамени, залікові роботи, захисти звітів з практик), самоконтроль, <i>державна атестація</i> (підготовка та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра)
6 – Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 5. Здатність працювати в команді. ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
<i>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</i>	СК 1. Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації. СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів. СК 3. Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних

	<p>науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.</p> <p>СК 4. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня.</p> <p>СК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг.</p> <p>СК 6. Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування.</p> <p>СК 7. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку.</p> <p>СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців.</p> <p>СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу.</p> <p>СК10. Здатність використовувати професійні знання з фізичної та соціально-економічної географії у процесі комплексного вивчення територій.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.</p> <p>ПР02. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді.</p> <p>ПР03. Вільно спілкуватися із професійних і наукових питань іноземною мовою.</p> <p>ПР04. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.</p> <p>ПР05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.</p> <p>ПР06. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.</p> <p>ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.</p> <p>ПР08. Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.</p> <p>ПР09. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг.</p> <p>ПР10. Застосовувати геоінформаційні технології, створювати та</p>

	<p>досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, визначати можливості та межі їх застосування.</p> <p>ПР11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоecологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму.</p> <p>ПР12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень.</p> <p>ПР13. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення.</p> <p>ПР14. Аналізувати потенціал територій щодо здійснення господарської діяльності.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<i>Специфічні характеристики кадрового забезпечення</i>	Усі викладачі мають науковий ступінь та/або вчене звання, що відповідає основному профілю дисципліни, що викладається. Гарант програми – Редін В.І., к. геогр. н., доцент. Усі викладачі раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації.
<i>Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення</i>	Обладнання та устаткування, необхідне для польових і камеральних досліджень суспільно-географічних об'єктів і систем, технічні засоби навчання (дошки-екрани; мультимедійні проектори, ноутбуки, принтери, сканери, персональні комп'ютери з програмним забезпеченням) для формування предметних компетентностей з економічної та соціальної географії у процесі навчання здобувача. Є навчальні аудиторії, лабораторії, комп'ютерні класи, гуртожиток, пункти харчування, точки бездротового доступу до Інтернет, спортзали
<i>Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення</i>	Офіційний сайт ХНУ ім. В.Н. Кразіна, власний сайт факультету геології, географії, рекреації і туризму, сайт кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства, необмежений доступ до Інтернет, друковані (фонди ЦНБ ім. В.Н. Каразіна, репозитарій, власні бібліотеки навчальних лабораторій, картографічні твори) та Інтернет-джерела (у т.ч. і Центру електронного навчання ХНУ) інформації; навчальні і робочі плани (з пояснювальними записками до них), освітні програми, робочі програми дисциплін і практик, навчально-методичні комплекси дисциплін, що включають лекційний матеріал, завдання практичних робіт, питання семінарських занять, завдання самостійної роботи, питання, задачі, завдання для поточного та підсумкового контролю.
9 – Академічна мобільність	
<i>Національна кредитна мобільність</i>	Можлива, індивідуальна, за бажанням студента. Кредити, отримані в інших ВНЗ України, перезараховуються відповідно до довідки про академічну мобільність
<i>Міжнародна кредитна мобільність</i>	Можлива, індивідуальна, у т.ч. участь у програмах проекту Еразмус+, за бажанням студента
<i>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</i>	Громадяни інших держав приймаються на навчання за спеціальністю 106 Географія на підставі міжнародних договорів на умовах, визначених цими договорами, а також договорів, укладених навчальним закладом із зарубіжними навчальними закладами, організаціями, або індивідуальних договорів, контрактів.

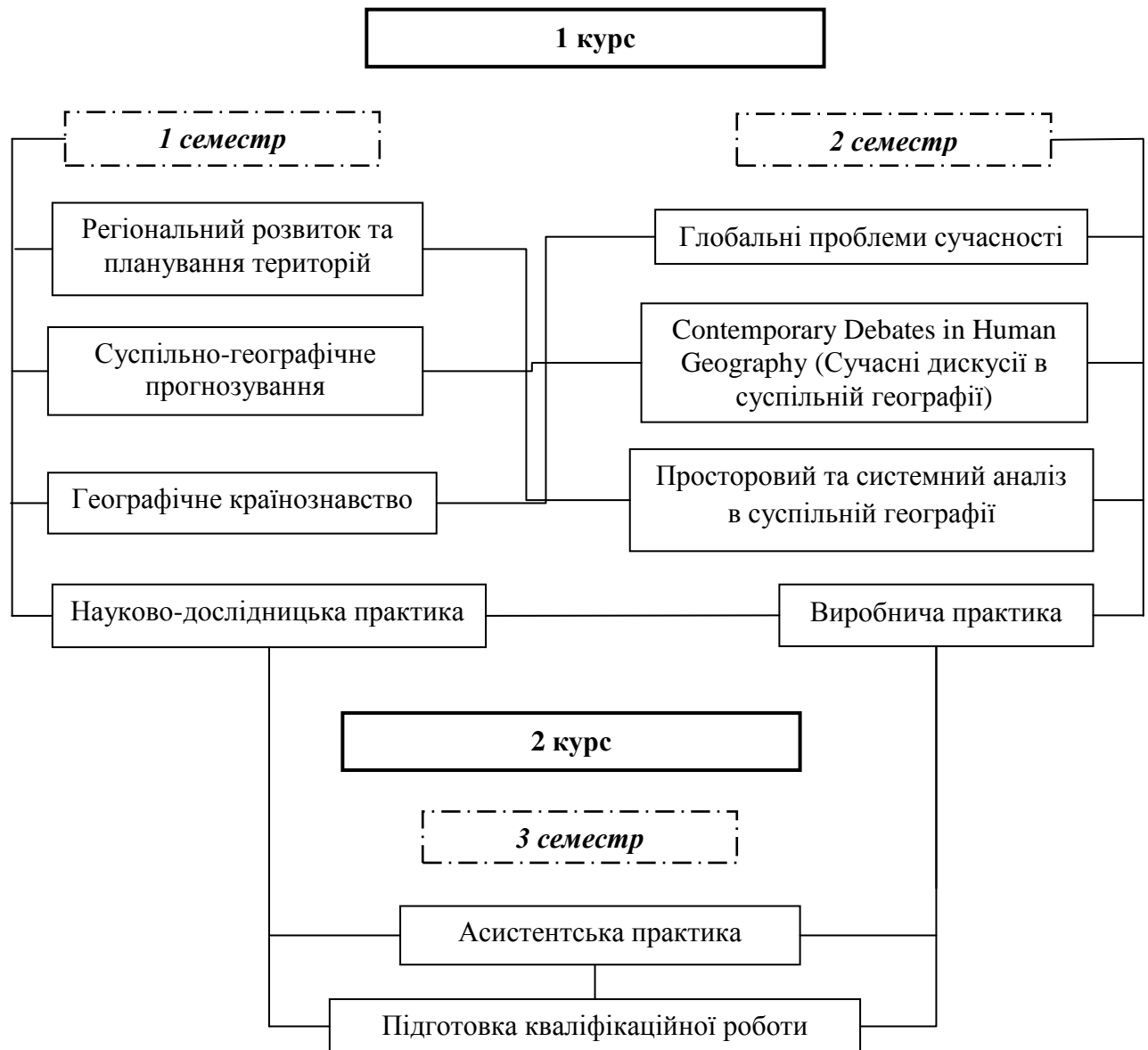
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю, шкала оцінювання
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Глобальні проблеми сучасності	3	дворівнева
ОК 2	Регіональний розвиток та планування територій	3	чотирирівнева
ОК 3	Contemporary Debates in Human Geography (Сучасні дискусії в суспільній географії)	4	дворівнева
ОК 4	Суспільно-географічне прогнозування	4	чотирирівнева
ОК 5	Географічне країнознавство	4	чотирирівнева
ОК 6	Просторовий та системний аналіз в суспільній географії	4	чотирирівнева
ОК 7	Науково-дослідницька практика	6	чотирирівнева
ОК 8	Виробнича практика	7	дворівнева
ОК 9	Асистентська практика	10	чотирирівнева
ОК 10	Підготовка кваліфікаційної роботи	20	чотирирівнева
Загальний обсяг обов'язкових компонент		65	
Вибіркові компоненти ОП*			
ВК 1	Географія АПК / Географія агробізнесу / Географія продовольства	4	чотирирівнева
ВК 2	Науковий семінар / Науково-дослідницький практикум / Географічний вимір глобальних проблем людства (семінар)	4	дворівнева
ВК 3	Туристсько-рекреаційні ресурси світу / Туристські ресурси світу/ Світовий ринок туристичних послуг та організація дозвілля	5	дворівнева
ВК 4	Менеджмент підприємницької діяльності / Геомаркетинг і геологістика / Регіональна економічна діяльність та фондові ринки / Management of tourist and recreational activities (Управління туристсько-рекреаційною діяльністю)	4	чотирирівнева
ВК 5	Практикум з проблем регіонального розвитку / Геопланування та управління розвитком територій / Управління регіональним розвитком / Основи районного планування / Міжнародні економічні відносини	4	дворівнева
ВК 6	Information Technologies in Territorial Management (Інформаційні технології в територіальному менеджменті) / Практикум: ГІС-проекти з територіального управління / Практикум: Планування екскурсійних маршрутів / Демографічні проблеми в світі та в Україні	4	чотирирівнева
Загальний обсяг вибірових компонент		25	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

*перелік дисциплін за вибором наданий орієнтовний і може змінювати відповідно до актуальних запитів галузі економічної та соціальної географії

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Економічна та соціальна географія» спеціальності 106 Географія проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи магістра та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр географії; економічна та соціальна географія.

Магістерська робота є завершеним науковим дослідженням, вона повинна мати внутрішню єдність та свідчити про підготовленість здобувача до виконання професійних обов'язків з використанням набутих інтегрованих знань, умінь і практичних навичок. Кваліфікаційна робота магістра передбачає проведення аналізу та теоретичної розробки (дослідження процесів і об'єктів) актуальних питань, проблем в економічній та соціальній географії, практичної апробації отриманих результатів, оприлюднення отриманих результатів на конференціях та семінарах регіонального, всеукраїнського чи міжнародного рівнів, наявність щонайменше 1 публікації. Обсяг та структура роботи встановлюється закладом вищої освіти. Робота перевіряється на наявність академічного плагіату згідно з

процедурою, визначеною системою забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Атестація здійснюється відкрито і публічно перед Екзаменаційною комісією, яка затверджена наказом ректора ХНУ імені В.Н. Каразіна. Екзаменаційній комісії подаються матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи, – довідка про апробацію результатів дослідження, тези доповідей на науково-практичних конференціях, фахові публікації тощо. Доповідь здобувача для переконливості та підтвердження висновків та пропозицій має обов'язково супроводжуватися презентацією із використанням мультимедійної техніки.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10
ЗК 1			•	•		•	•			•
ЗК 2	•		•				•			
ЗК 3	•	•	•				•			•
ЗК 4		•					•	•		
ЗК 5								•	•	
ЗК 6			•							
СК 1			•		•	•	•			•
СК 2	•	•					•			•
СК 3				•		•				•
СК 4		•				•		•		
СК 5		•			•			•		
СК 6				•		•				
СК 7		•		•						•
СК 8							•		•	•
СК 9									•	
СК 10					•		•			•

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10
ПР01	•			•	•		•			•
ПР02			•					•		
ПР03			•							
ПР04			•				•			•
ПР05	•		•				•	•		•
ПР06		•		•		•				•
ПР07		•						•		
ПР08				•		•	•			•
ПР09		•			•		•	•		
ПР10				•		•				•
ПР11	•	•		•						
ПР12							•		•	•
ПР13									•	
ПР14		•			•					•